

AGREGOVANÝ POPIS POTŘEB ŠKOL

MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová II

(reg. č. CZ.02.3.68/0.0./0.0/17_047/0008612)

Agregovaný popis potřeb školy je výstupem aktivity 2.7 Podpora škol v plánování. Cílem tohoto dokumentu je podat souhrnný přehled o potřebách škol v jednotlivých oblastech (čtenářská gramotnost, matematická gramotnost, rozvoj potenciálu každého žáka v jiných oblastech a další potřeby rozvoje školy). Tento dokument slouží jako podklad pro aktualizaci analytické části dokumentu Místní akční plán vzdělávání pro SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová.

V průběhu října 2018 až února 2019 zpracovávaly zapojené školy Popisy potřeb rozvoje školy. Celkem se na území MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová vytvořilo 39 Popisů (15 MŠ, 11 ZŠ, 10 ZŠ a MŠ, 2 ZUŠ, 1 speciální ZŠ). Pro tvorbu Popisu potřeb škol zástupci zapojených škol využívali výroční zprávy, inspekční zprávy a konzultace s odborným manažerem MAP. Popis potřeb školy u sloučených pracovišť (ZŠ a MŠ) byl vypracováván zvlášť pro mateřskou školu a zvlášť pro základní školu.

Na základě struktury dané Postupy MAP se Popis potřeb rozvoje školy zpracovával v těchto oblastech: čtenářská gramotnost, matematická gramotnost, rozvoj potenciálu každého žáka v jiných oblastech a další potřeby rozvoje školy. V těchto jednotlivých oblastech měli zástupci škol identifikovat – co proběhlo dobře, v čem je škola úspěšná, v čem by se mohla zlepšit a v čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit.

1) ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST A ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA

a) **Mateřské školy**

- *Co proběhlo dobře:*

Pro rozvoj svých kompetencí a dovedností využívají pedagogičtí pracovníci kurzy DVPP, sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky v rámci mateřské školy, ale i s pedagogickými pracovníky jiných mateřských škol a samostudium. V oblasti dalšího vzdělávání mateřské školy využívají tzv. Šablony, v rámci kterých absolvují akreditované kurzy k tématům, které jsou pro ně aktuální, případně v chodu mateřské školy nutné. Pokud mateřská škola Šablony nevyužívá, kurzů DVPP se přesto účastní (výdaje hradí z rozpočtu). Jako velmi přínosné hodnotí mateřské školy sdílení zkušeností, které má ve většině mateřských škol neformální charakter. Polovina mateřských škol využila šablonu s názvem Sdílení zkušeností pedagogů různých škol prostřednictvím vzájemných návštěv, kdy tuto aktivitu hodnotily jako velmi přínosnou a podnětnou.

Většina mateřských škol spolupracuje s obecní/městskou knihovnou. Tato spolupráce je intenzivnější u městských školek, kdy městské knihovny jsou schopny nabídnout programy uzpůsobené věkové skupině dětí.

Ve třídách mateřských škol mají děti k dispozici čtenářsky podnětné prostředí, které je nejčastěji tvořeno čtenářským koutkem, který je vybaven dětskou literaturou, encyklopediemi, či periodiky. Některé mateřské školy vytváří pro rodiče rodičovskou knihovnu. V jedné mateřské škole zavedli venkovní výměnnou knihovnu.

Mateřské školy při realizaci vzdělávacího plánu připravují aktivity, které bezprostředně souvisí s rozvojem čtenářské pregramotnosti u dětí. Jedná se o aktivity, které navazují na předčítané knížky (např. malování postav, pohádkové příběhy, tradice, legendy), tvorba vlastní knížky, spolupráce s výtvarnicí (výtvarné znázornění příběhů) nebo aktivity navazující na divadelní představení.

V oblasti vedení dokumentace mají všechny mateřské školy čtenářskou pregramotnost zapracovanou do školních vzdělávacích programů a třídních vzdělávacích plánů.

V mateřských školách je rozvíjen potenciál rozvoje čtenářské pregramotnosti přes digitální technologie (pomocí tabletů, interaktivních tabulí). Dle potřeby si pedagogické pracovnice sami tvoří didaktické materiály a metodické pomůcky.

- *V čem je škola úspěšná:*

Jako svoji silnou stránku mateřské školy považují zavedení preventivních programů pro předškolní děti se zaměřením na školní zralost. V rámci těchto preventivních programů připravují děti na zápis do základní školy.

Práce s knihou je pravidelně zařazována do vzdělávacích aktivit v různých podobách – zapojení do projektu Celé Česko čte dětem, rodiče a prarodiče chodí do mateřské školy dětem předčítat, pedagogové si spolu s dětmi vedou vlastní deník o přečtených knihách, realizují prodej vyřazených knih a knih donesených rodiči.

V Mateřské škole Česká Třebová, Habrmanova funguje logopedická třída, kde je poskytována podpora dětem s logopedickou vadou řeči. V mateřských školách je kladen důraz, aby byl v každé třídě

proškolen alespoň jeden pedagogický pracovník jako logopedický preventista, který zařazuje do tematického plánu cvičení na logopedickou prevenci.

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Potenciál ke zlepšení mateřské školy vnímají v oblasti didaktických pomůcek (nákup nových, obměna stávajících), využití digitálních technologií jako prostředku k rozvoji čtenářské pregramotnosti a při budování čtenářsky podnětného prostředí (průběžné doplňování knihovny pro děti a rodiče novými tituly, nábytek atd.).

Pro podporu čtenářské pregramotnosti v rodinném zázemí se mateřské školy zkouší zapojit zákonné zástupce do společného čtení knih s dětmi. Zároveň se mateřské školy snaží spolupracovat se základními školami s cílem, aby školáci chodili předčítat dětem do mateřské školy.

Pro rozvoj kompetencí zástupci mateřských škol vnímají jako důležité, klást důraz na vzájemné sdílení zkušeností s pedagogy z jiných mateřských škol, vzájemné hospitace v rámci mateřské školy a další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Jedním z předpokladů, který by se měl u vedoucích pracovníků postupně začít naplňovat, je větší využívání dotačních programů na podporu gramotností (např. Čtenářská gramotnost v centrech kolegiální podpory v Pardubickém kraji).

U malých mateřských škol (1 oddělení) je nutné, aby tyto mateřské školy začaly spolu více spolupracovat (např. na zajištění společné dopravy).

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Oblasti, které mateřské školy identifikovaly jako ty ve, kterých potřebují pomoc, jsou vázány na získání finančních prostředků. Nejčastěji se jedná o rozšíření tříd o digitální technologie, které považují za potřebné k rozvoji čtenářské pregramotnosti (projektory, interaktivní tabule, 3box, MagicBox atd.). Další oblastí vázanou na získání finančních prostředků je nákup didaktických pomůcek a materiálního vybavení.

Mateřské školy si uvědomují nutnost dalšího vzdělávání, proto jako okruh, ve kterém potřebují pomoci, identifikovaly další vzdělávání pedagogických pracovníků – dostatečná nabídka časově a finančně dostupných vzdělávacích kurzů, seminářů a setkání zaměřených na rozvoj čtenářské pregramotnosti.

b) Základní školy

- *Co proběhlo dobře:*

V každé základní škole mají žáci k dispozici žákovskou knihovnu (četnost využívání, struktura knižního fondu je však pro každou školu různá). Pro žáky jsou ve školách vytvářeny čtenářské koutky. Základní školy se snaží spolupracovat s obecními/městskými knihovnami, kdy četnost aktivit je závislá na velikosti a ochotě školy s knihovnou spolupracovat a možnostmi knihovny.

Více než polovina základních škol se v rámci Šablon rozhodla realizovat Čtenářský klub.

Jako zdroj dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků základní školy využívají Šablony, kurzy DVPP potřebné k řešení aktuální situace ve škole nebo kurzy DVPP, které si pedagogové vybírají dle zájmu. Ředitelé malotřídních škol z regionu se pravidelně scházejí a sdílejí zkušenosti, které se týkají výuky čtenářské gramotnosti na malotřídních školách.

Základní školy z regionu jsou často vybírány do celostátních testování České školní inspekce v oblasti českého jazyka, některé školy využívají testování společnosti SCIO v oblasti českého jazyka.

- *V čem byla škola úspěšná:*

Do výuky jsou zařazovány čtenářské dílny, které se zaměřují na porozumění čteného textu. Základní školy z regionu jsou zapojeny do několika projektů – např. Čtení pomáhá, Postcrossing, Celé Česko čte dětem, Záložka do knihy spojuje školy.

Základní školy pořádají školní kola olympiád z českého jazyka, přednesu dětské prózy a poezie, soutěže Komenský a my (celostátní kolo pořádá ZŠ J. A. Komenského Brandýs nad Orlicí).

Na několika základních školách existují velmi aktivní žákovské knihovny, které organizují tematické aktivity pro žáky, zároveň jsou místem pro realizaci čtenářských dílen, mají vysokou návštěvnost. Některé základní školy vydávají vlastní knížky a školní časopisy.

Malotřídní školy, díky počtu žáků, mají v oblasti čtenářské gramotnosti možnost individuálního přístupu k jednotlivým žákům.

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Jako svoji slabou stránku základní školy identifikovaly nevyhovující fond žákovské knihovny a nutnost obnovy knižního fondu (nové knihy, cizojazyčná literatura, předplatné časopisů). Také pak nutnost zvýšit využití moderních didaktických pomůcek a digitálních technologií ve výuce.

Zástupci základních škol se domnívají, že je nutné ve školách rozvíjet čtenářsky podnětné prostředí (budování čtenářských koutků, obnova vybavení žákovské knihovny, realizovat čtenářské kluby, mít zavedenou pravidelnou otevírací dobu žákovské knihovny, pravidelně rozšiřovat její knižní fond, realizovat aktivity zaměřené na meziročníkovou spolupráci, propagovat čtečky knih).

V oblasti rozvoje dovedností a kompetencí pedagogických pracovníků vnímají školy jako nutné vyšší zapojení pedagogů do kurzů DVPP a aktivit k rozvoji čtenářské gramotnosti.

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Oblasti, které základní školy identifikovaly jako nejvíce nutné k podpoře, jsou zisk finančních prostředků na nákup digitálních technologií k podpoře čtenářské gramotnosti, finanční zajištění aktivit k rozvoji čtenářské gramotnosti a zajištění finančních prostředků na udržování čtenářsky podnětného prostředí (úprava prostor školy, nákup a obnova zařízení, pravidelná obnova knižního fondu).

2) MATEMATICKÁ GRAMOTNOST A ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA

a) **Mateřské školy**

- *Co proběhlo dobře:*

V oblasti vedení dokumentace mají všechny mateřské školy matematickou pregramotnost zapracovanou do školních vzdělávacích programů a třídních vzdělávacích plánů.

Dovednosti a kompetence pedagogických pracovníků jsou rozvíjeny pomocí sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky mateřské školy, tak pedagogickými pracovníky jiných mateřských škol, kurzy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků realizované v rámci Šablon, kurzy dalšího vzdělávání vybírané dle aktuální situace v mateřské škole.

Mateřské školy jsou vybaveny dostatečným množstvím didaktických pomůcek. Pedagogičtí pracovníci si dle potřeby sami dovytváří didaktické pomůcky a metodické materiály k rozvoji matematické pregramotnosti. K podpoře matematické pregramotnosti pracují děti s pracovními listy a znalosti procvičují v rámci didaktických her i běžných aktivit.

- *V čem byla škola úspěšná:*

Pedagogičtí pracovníci využívají znalostí získané v rámci dalšího vzdělávání – práce s materiály, předání zkušeností ostatním kolegyním (např. ze zapojení do projektu Manipulativní činnosti jako prostředky pro rozvoj předmatematických představ dětí předškolního věku, Diagnostiky dítěte předškolního věku, Začít spolu).

Jako svoji silnou stránku mateřské školy považují zavedení preventivních programů pro předškolní děti se zaměřením na školní zralost. V rámci těchto preventivních programů připravují děti na zápis do základní školy.

V mateřských školách dochází k pravidelnému nákupu nových a obměně stávajících didaktických pomůcek (Logico Primo, didaktických her, konstruktivních her, digitálních technologií).

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Mezi slabé stránky řadí mateřské školy nízké využití digitálních technologií k rozvoji matematické pregramotnosti. Jako cíle si mateřské školy dávají pokračovat v rozvoji metodických materiálů a didaktických pomůcek k rozvoji matematické pregramotnosti.

V rámci rozvoje kompetencí a dovedností pedagogických pracovníků vnímají mateřské školy jako potřebné se nadále účastnit kurzů DVPP, sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky škol, vzájemných hospitací a průběžného doplňování učitelské knihovny tematickými publikacemi.

V oblasti vedení a řízení mateřských škol je podstatné využívat dotační programy, které se zaměřují na podporu gramotností.

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Oblasti, které mateřské školy identifikovaly jako ty, ve kterých potřebují pomoc, jsou vázány na získání finančních prostředků. Nejčastěji se jedná o rozšíření tříd o digitální technologie, které považují za potřebné k rozvoji matematické gramotnosti (projektory, interaktivní tabule, 3box, MagicBox, IT lupa, dětský fotoaparát, vhodné počítačové programy atd.). Další oblastí vázanou na získání finančních prostředků je nákup didaktických pomůcek a materiálního vybavení.

Mateřské školy si uvědomují nutnost dalšího vzdělávání, proto jako okruh, ve kterém potřebují pomoci, identifikovaly další vzdělávání pedagogických pracovníků – dostatečná nabídka časově a finančně dostupných vzdělávacích kurzů, seminářů a setkání zaměřených na rozvoj matematické gramotnosti (např. finanční gramotnost v předškolním věku, využívání IT technologií v MŠ).

b) Základní školy

- *Co proběhlo dobře:*

V rámci matematické gramotnosti jsou na základních školách realizovány školní kola soutěží a olympiád (Pythagoriáda, Matematický klokan, Bobřík informatiky, matematické olympiády, ...). Jak v rámci Šablony, tak i v běžné činnosti školy (např. ve spolupráci s DDM) jsou v základních školách realizovány kluby zábavné logiky a deskových her a soutěže v logických hrách (Sudoku, Piškvorky, Matematický poker).

Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá formou akreditovaných kurzů (některé školy využívají Šablony), vzájemného sdílení zkušeností (v rámci školy X s ostatními školami z regionu) a samostudiem.

Pedagogičtí pracovníci využívají při edukativním procesu informační technologie a didaktické pomůcky (např. Geomag).

Finanční gramotnost je na většině základních škol vyučována mezipředmětově, pomocí projektových dnů, námětových her a praktických úkolů.

U speciální základní školy je matematická gramotnost založena hlavně na opakování a uvědomění si základních matematických operací.

Vybrané školy se účastní celostátního testování České školní inspekce v oblasti matematiky a šetření PISA.

- *V čem byla škola úspěšná:*

Na Základní škole Česká Třebová, Nádražní ulice probíhá na 1. i 2. stupni výuka matematiky pomocí Hejného metody. Základní a mateřská škola Libchavy k výuce matematiky využívá činnostní matematiku (na 1. stupni je v každém ročníku vyčleněna 1 hodina na výuku činnostní matematiky, snaha o zavedení cílených hodin činnostní matematiky na 2. stupeň). Některé školy z regionu zařazují do hodin matematiky prvky Hejného metody a činnostní matematiky.

Pro podporu znalostí žáků v oblasti finanční gramotnosti se školy zapojují do projektu Abeceda peněz. Častěji je školami do výuky zařazováno jednoduché programování (Základní škola Ústí nad Orlicí, Bratři Čapků uspěla v celorepublikovém kole soutěže KODU Cup).

Malotřídní školy, díky počtu žáků, mají v oblasti matematické gramotnosti možnost individuálního přístupu k jednotlivým žákům.

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Jako slabou stránku základní školy identifikují nutnost nákupu rozšiřujících pomůcek k rozvoji matematické gramotnosti a nedostačující vybavení informačními technologiemi k rozvoji matematické gramotnosti. V souvislosti s uvedeným, je nutné, aby pedagogičtí pracovníci dokázali s pomůckami efektivně pracovat.

Zástupci základních škol dále identifikovali potřebu posílit další vzdělávání u svých pedagogických pracovníků v oblasti výuky finanční gramotnosti a nových metod výuky matematické gramotnosti.

Jako prostor pro zlepšení základní školy vnímají úroveň matematických znalostí žáků – žáci by měli lépe využívat poznatky získané v rámci výuky, větší provázanost matematických a technických předmětů, praktické příklady, exkurze do IQ parků.

Jako velmi přínosné základní školy považují kluby, které byly realizovány v rámci Šablon a považují další realizaci těchto klubů za nutnou.

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Oblasti, ve kterých potřebují základní školy pomoci, jsou identifikovány tyto: zisk finančních prostředků na obnovu počítačové sítě a informačních technologií; personální a materiální zajištění zájmových aktivit; zisk finančních prostředků na zajištění dělené výuky matematiky ve třídách s vyšším počtem žáků a finanční zajištění aktivit a pomůcek k rozvoji matematické gramotnosti.

3) ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA V JINÝCH OBLASTECH

a) **Mateřské školy**

- *Co proběhlo dobře:*

U mateřských škol velmi dobře probíhá spolupráce s rodiči, kdy mateřské školy realizují aktivity, které jsou založeny na aktivním zapojení rodičů do výukového procesu (např. tvořivá odpoledne, rodiče představují dětem svá povolání). Třetina mateřských škol si v rámci Šablon zvolila odborně zaměřená tematická setkávání s rodiči (setkání na témata logopedie, školní připravenosti atd.).

V rámci oblasti Rozvoje potenciálu každého dítěte se mateřské školy vzdělávaly v tématech specifika práce pedagoga s dvouletými dětmi (Šablony), prevenci logopedických vad a komunikačních schopností u dětí (Šablony), specifikům práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Obdobně jako u čtenářské a matematické gramotnosti zástupci mateřské školy vnímají jako velmi důležité sdílení zkušeností s pedagogickými pracovníky z jiných mateřských škol.

V mateřských školách je kladen důraz, aby byl v každé třídě proškolen alespoň jeden pedagogický pracovník jako logopedický preventista, který zařazuje do tematického plánu cvičení na logopedickou prevenci.

Mateřské školy spolupracují se základními školami při přípravě dětí na přechod základní školy (pravidelné vzájemné návštěvy dětí v základní škole, žáků v mateřské škole). U sloučených pracovišť má spolupráce mateřské školy a základní školy přirozený vývoj a probíhá takřka bez komplikací.

- *V čem je škola úspěšná:*

Jako velmi přínosné považují mateřské školy Šablony z pohledu personální podpory. 19 mateřských škol z celkového počtu 26 si v rámci Šablon zvolilo personální podporu školního asistenta (14 mateřských škol) nebo chůvy (5 mateřských škol). Zároveň v mateřských školách působí u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami asistenti pedagoga.

Mateřské školy za velmi úspěšné označili zařazení dětí mladších tří let do kolektivu dětí. V adaptaci dětí na prostředí školy a usnadnění péče o děti mladší tří let a děti ohrožené školním neúspěchem se jako přínosné osvědčili personální šablony (viz výše).

U sloučených pracovišť je velmi úspěšná spolupráce mateřské školy, základní školy a školní družiny, kdy se realizují společné tematické dny a projekty.

Pro přípravu předškolních dětí na zápis a přechod do základní školy realizují mateřské školy tematicky zaměřené aktivity se zaměřením na školní zralost.

Za důležitý prvek podporující mateřské školy jsou aktivní Sdružení rodičů a přátel školy, která poskytují finanční příspěvky na didaktické pomůcky, výlety, sportovní akce a akce školy. Mateřské školy pořádají pro rodiče aktivity založené na neformálním předávání informací (školní ples, Den dětí, čarodějnice, Den maminek, ...).

Některé mateřské školy realizují pro rodiče a děti, kteří mají nastoupit do mateřské školy, adaptační programy a aktivity, kdy se připravují na zahájení docházky do mateřské školy.

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Mateřské školy považují za nutné pokračovat v setkávání s rodiči zaměřené na odborná témata (např. odklad povinné školní docházky, grafomotorika) a vytvářet rodičům podmínky pro možné zapojení do dění v mateřské škole (spolupráce při školních i mimoškolních akcích).

Dále mateřské školy vnímají svoji slabou stránku při práci s výsledky pedagogické diagnostiky – nutnost zvýšit využití výsledků pedagogické diagnostiky při plánování a realizaci zájmového vzdělání, najít vhodný mechanismus pedagogické diagnostiky, který by vyhovoval všem s ohledem na individuální potřeby dětí.

Na základě zkušeností s realizací Šablon I považují mateřské školy za důležité najít finanční prostředky na zachování pozice školního asistenta/chůvy v mateřské škole.

Městské mateřské školy poukazují na nutnost větší provázanosti při spolupráci se základními školami (např. realizací vzájemných dlouhodobějších aktivit).

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Mateřské školy by přivítaly časově a cenově dostupné semináře, workshopy a kurzy se zaměřením na specifika práce s dvouletými dětmi, pedagogickou diagnostiku, práci s dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pro mateřské školy je důležitý zisk finančních prostředků na personální zajištění provozu mateřské školy (odpolední směny, asistenti pedagoga, školní asistenti, chůvy, provozní personál).

b) Základní školy

- *Co proběhlo dobře:*

Základní školy mají zpracovaný Minimální preventivní program, realizují aktivity k prevenci sociálně patologických jevů a pracují na pozitivním klimatu školy (Příběhy bezpráví, Jeden svět na školách, preventivní vlak, preventivní programy, Etika mezi světy, adaptační kurzy, třídní aktivity, ...).

Základní školy v oblasti výchovného poradenství a práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují s Pedagogicko-psychologickou poradnou Ústí nad Orlicí, Speciálním pedagogickým centrem Kamínek, Střediskem výchovné péče Mimoza, sociálními odbory a odbory sociálně právní ochrany dětí.

Pro podporu práce s žáky ohroženými školním neúspěchem využívaly základní školy v rámci Šablon personální podporu ve formě školního asistenta. Jako podpora žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními v základních školách fungují asistenti pedagoga. Při výskytu určitého vzdělávacího hendikepu absolvují školní asistenti a asistenti pedagoga další vzdělávání, aby podpora takového žáka byla, co nejefektivnější.

Pedagogičtí pracovníci pro své další vzdělávání využívají Šablony, programy MŠMT (např. Bezpečné klima na českých školách), kurzy DVPP nabízené centry celoživotního vzdělávání nebo NIDV. Zároveň v rámci těchto setkání probíhá sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky.

Spolupráce s rodiči a hlavní přenos informací probíhá přes třídní schůzky, na některých školách probíhají třídní schůzky ve formě triád (pedagog-rodič-žák). Základní školy pořádají pro rodiče akce k prezentaci výsledků vzdělávání, odborné semináře (např. bezpečnost na internetu) a propagaci aktivit školy.

- *V čem je škola úspěšná:*

Některé devítileté základní školy z regionu mají vytvořeno školní poradenské pracoviště, které se věnuje péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V těchto školách pracují speciální pedagog, školní psycholog, výchovný poradce, metodik prevence. V základní školách dochází k postupnému zkvalitňování spolupráce pedagogů a asistentů pedagoga.

Jako velmi přínosné základní školy hodnotí Doučování žáků ohrožených školním neúspěchem, na které lze získat finanční prostředky v rámci Šablon. Tuto Šablonu hodnotí zástupci základních škol jako velmi přínosnou a potřebnou.

Základní školy identifikovaly jako velmi výhodné, když je při základní škole aktivní Sdružení rodičů a přátel školy, které poskytuje finanční příspěvky na knihy, didaktické pomůcky, školní výlety, sportovní akce a akce školy. Např. na Základní škole Česká Třebová, Habrmanova sdružení rodičů realizuje soutěže, kroužky a příměstský tábor.

U sloučených pracovišť je velmi úspěšná spolupráce mateřské školy, základní školy a školní družiny, kdy se realizují společné tematické dny a projekty.

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Jako prostor ke zlepšení vnímají základní školy spolupráci pedagogů a asistentů pedagogů (hlavně na 2. stupni). Dále je nutné se dle nich věnovat práci na klima školy a pozitivnějším vnímání inkluze pedagogickým sborem a zákonnými zástupci, pokračovat v nastaveném trendu práce se žáky ohrožených školním neúspěchem a podněcovat spolupráci mezi pedagogy 1. a 2. stupně.

Základní školy považují za důležité věnovat se dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluze a rovných příležitostí (tvorba IVP, poruchy učení a jejich nápravy, spolupráce pedagoga a asistenta, rozšíření učitelské knihovny o nové vhodné publikace k tématu prevence sociálně patologických jevů a práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, třídní schůzky formou triád).

Pro základní školy je zásadní zachování pozice školního asistenta, pokračovat v doučování žáků ohrožených školním neúspěchem a podporovat spolupráci mezi pedagogy a rodiči.

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Jako oblast, ve které základní školy potřebují pomoci, vnímají oblasti finančního zajištění školních asistentů, školních psychologů a speciálních pedagogů i po skončení realizace Šablon. Dále se jedná o dostatek finančních prostředků na nákup didaktických pomůcek pro žáky ohrožené školním neúspěchem a vybudování relaxačních a reedukačních prostorů pro práci s těmito žáky.

c) Základní umělecké školy

- *Co proběhlo dobře:*

Základní umělecké školy spolupracují s mateřskými a základními školami z regionu a nabízí žákům umělecké zájmové vzdělávání. Při základních uměleckých školách fungují sdružení rodičů a přátel školy.

- *V čem je škola úspěšná:*

V každém školní roce odchází 1-5 žáků základních uměleckých škol na konzervatoře nebo umělecké školy. Základní umělecké školy spolupracují s umělci, kteří jsou špičkami ve svém oboru, což slouží jako motivace pro žáky. Základní umělecké školy poskytují komunitní setkávání s věkově různorodými skupinami hudebníků, kdy se školy snaží orientovat na činnostní zážitkové vzdělávání.

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Pro základní umělecké školy je zásadní změna způsobu financování. V tuto chvíli jsou základní umělecké školy závislé na příspěvcích od rodičů, což je zásadní omezení v podpoře dětí a žáků ze sociálně slabších rodin.

d) Speciální základní školy

- *Co proběhlo dobře:*

Pedagogičtí pracovníci pravidelně absolvují další vzdělávání pedagogických pracovníků. V rámci Šablon pedagogičtí pracovníci se účastnili sdílení zkušeností pedagogů z různých škol prostřednictvím vzájemných návštěv. Jako velmi přínosnou zástupce školy identifikoval šablonu zaměřenou na doučování žáků ohrožených školním neúspěchem.

- *V čem je škola úspěšná:*

Ve škole je vyučování pomocí individualizované výuky, kterou si vyžaduje struktura speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Škola se zapojila do projektu HAMET 2 (diagnostický nástroj profesní orientace žáků s mentálním postižením). Škola spolupracuje s Úřadem práce při zajištění osobní asistence a asistentů pedagoga.

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Škola v této oblasti identifikovala nutnost aktivovat žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí k přípravě na výuku a předprofesní přípravě a budoucího uplatnění na trhu práce.

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Pro školu zásadní ustálení počtu dětí a žáků školy.

4) DALŠÍ POTŘEBY ROZVOJE ŠKOLY

a) **Mateřské školy**

- *Co proběhlo dobře:*

Pedagogičtí pracovníci mateřských škol se věnují dalšímu vzdělávání v oblasti osobnostně sociálního rozvoje (kurzy, supervize), EVVO, nových metod výuky, cizích jazyků, práce s digitálními technologiemi a vedení mateřských škol. Další vzdělávání volí na základě vlastní zkušenosti, dle potřeby nebo na základě sdílení zkušeností s pedagogickými pracovníky jiných mateřských škol.

V rámci spolupráce s dalšími subjekty jsou mateřské školy zapojeny do projektů typu Zdravá 5, Medvídek NIVEA pomáhá dětem. V oblasti zdravého životního stylu mateřské školy spolupracují s Českou obcí sokolskou, Fondem Sidus, Prima Vizus. V rámci komunity se jedná o zástupce místních spolků (hasiči, myslivci, zahrádkáři, ochránci přírody, kynologové), základní umělecké školy, domy dětí a mládeže, Český červený kříž nebo domovy důchodců.

Ohledně spolupráce se zřizovatelem je tato spolupráce zástupci škol označována jako bezproblémová, kdy spolupráce je oboustranná (pravidelná účast mateřských škol na aktivitách pořádaných zřizovatelem, např. u Mateřské školy Ústí nad Orlicí, Pod Lesem zajistil zřizovatel rekonstrukci budovy).

Mateřské školy realizují odpolední zájmové činnosti (např. angličtina, výtvarný kroužek, hudební kroužek, jóga pro děti, logopedická prevence).

Oblast polytechnické výchovy je v mateřských školách podporována polytechnickými koutky, některé mateřské školy spolupracují s Malou technickou univerzitou, nakupují didaktické pomůcky a literaturu.

V průběhu školního roku je vzdělávání dětí vázáno na chod ročních období, tradic, svátků a jsou k nim realizovány různé tematické aktivity (tematické dny, týdny).

V rámci podpory zdravého životního stylu mateřské školy absolvují předplavecké kurzy, některé školy lyžařské kurzy, bruslení a saunování. Pokud jsou mateřské školy vhodně lokalizovány (např. v blízkosti lesa) využívají toto prostředí k prožitkovému učení a rozšiřování znalostí o přírodě.

- *V čem je škola úspěšná:*

Mateřské školy za velmi úspěšnou považují podporu EVVO. V rámci školního roku se realizují aktivity zaměřené na třídění odpadů, péči o školní zahradu, pozorování přírody, školy v přírodě, navštěvují Ekocentrum Paleta Oucmanice, záchrannou stanici Pasička.

Některé mateřské školy považují za svojí silnou stránku propagaci školy prostřednictvím regionálních médií a vytvořením nových webových stránek mateřské školy.

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Mateřské školy považují za oblast, ve které by se mohly zlepšit, oblast polytechnického vzdělávání. Jedná se hlavně o další vzdělávání pedagogických pracovníků (kurzy DVPP). Mateřské školy by měly lépe využívat potenciál školních zahrad k rozvoji přírodovědných znalostí, experimentování a praktických dovedností.

Dále je nutné se věnovat propagaci a prezentaci mateřské školy na veřejnosti (přilákání nových rodičů, případných sponzorů, organizací ke spolupráci). S touto oblastí úzce souvisí i znalost vedoucích pracovníků o dotačních možnostech pro získání finančních prostředků pro další vzdělávání, materiální vybavení, didaktické pomůcky i investice.

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Nejvíce identifikovanou potřebou, ve které potřebují mateřské školy pomoci, je revitalizace školních zahrad, obnova herních prvků, vybudování venkovních učeben a dopravních hřišť.

Další skupinou potřeb jsou celková rekonstrukce budov, obnova provozního vybavení a sociálního zázemí pro pedagogické i nepedagogické pracovníky.

Jako potřebnou mateřské školy uváděly také rekonstrukci tříd, obnovu materiálního vybavení a nábytku.

Neinvestičního charakteru je potřeba mateřských škol k finančnímu zajištění personálu mateřských škol.

b) Základní školy

- *Co proběhlo dobře:*

V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se základní školy vzdělávaly v oblastech vedení a řízení škol, cizích jazyků, mentoringu, praktických předmětů, osobnostně sociálního rozvoje a EVVO. V rámci těchto setkání probíhalo mezi pedagogickými pracovníky předávání zkušeností, které lze aplikovat v praxi. Šablony přinesly školám možnost vyzkoušet si nové metody v praxi (metoda CLIL, tandemová výuka).

V rámci podpory environmentálního vzdělávání se školy zapojují do mnoha projektů (M.R.K.E.V, Recyklohraní, Tonda obal, Uklidíme si Česko), účastní se přírodovědných olympiád a soutěží, realizují exkurze (ekocentra, čističky odpadních vod, skládka odpadu, arboreta atd.), realizují ve školách projekty a projektové dny k významným dnům (Den Země, Den Vody, Den stromů, ...), organizují školy v přírodě a ověřují koncept Místně zakotveného učení.

Zdravý životní styl je ve školách podporován v rámci projektových dnů, projekty Ovoce a Mléko do škol, některé školy jsou zapojeny do projektu Sazka Olympijský víceboj, školy realizují plavecké výcviky, lyžařské výcviky, bruslení a účastní se sportovních soutěží.

V oblasti vedení školy všechny školy uvádí spolupráci se zřizovatelem jako bezproblémovou. Školy se snaží spolupracovat se zástupci místní komunity (návštěvy obecního úřadu, místních firem, místní spolky).

Školy pro žáky realizují zájmové kroužky (např. kroužek cizích jazyků, kroužek informatiky, výtvarný kroužek, hudebně dramatický kroužek, kroužek vaření, sportovní kroužek, keramický kroužek). Velmi se školám osvědčila provázanost zájmových kroužků s činností školní družiny. Školy také při realizaci zájmových aktivit spolupracují s domy dětí a mládeže.

Školy pořádají pro žáky školní kola olympiád (např. z dějepisu, angličtiny, zeměpisu).

- *V čem je škola úspěšná:*

Některé ze škol mají navázanou dlouhodobou mezinárodní spolupráci v rámci, které probíhají výměnné pobyty a žáci si zdokonalují cizí jazyk.

Školy se zapojují do testování České školní inspekce, společnosti SCIO, testování Kalibro, TIMSS. Základní škola J. A. Komenského Brandýs nad Orlicí, Základní a mateřská škola Libchavy a Základní škola Dolní Dobrouč realizují vlastní testování žáků.

Základní školy spolupracují s regionálními středními školami (návštěvy škol, Technohrátky).

V regionu působí celkem 5 žákovských parlamentů. Školy jsou hlavně v menších obcích kulturními centry obcí.

V oblasti investičních potřeb se některým školám z regionu podařilo získat finanční prostředky z výzev vyhlášených MAS ORLICKO (odborné učebny, jazykové učebny, bezbariérovost).

Úspěchy jednotlivých škol jsou velmi různorodé. Příklady dobré praxe budou uvedeny na webových stránkách projektu www.maporlicko.cz.

- *V čem by se škola mohla zlepšit:*

Potenciál ke zlepšení vnímají základní školy v oblasti propagace školy. Je nutné propagovat školu směrem k rodičům a široké veřejnosti – např. vytvořením nových webových stránek základní školy, propagace školy v místních novinách, realizace akcí pro veřejnost.

Potřeby jednotlivých základních škol jsou v této oblasti velmi různorodé a vychází ze situace na jednotlivých školách. Obecně lze říct, že základní školy chtějí více do vyučovacího procesu zapojovat projektové dny/týdny na různá témata (polytechnické vzdělávání, zdravý životní styl, cizí jazyky). Na základě zkušeností ze Šablon I by školy rády v rámci Šablon II pokračovaly v realizaci klubů (badatelský klub, klub cizích jazyků, klub logických her, čtenářský klub).

Pro vedení škol je důležité hledat finanční zdroje mimo rozpočet školy (např. vhodné dotační tituly).

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Potřeby základní škol v této oblasti se dají rozdělit do dvou skupin potřeby investičního a neinvestičního charakteru. Mezi potřeby neinvestičního charakteru je uváděno snížení administrativní zátěže školy (identifikováno ve většině případů u malotřídních škol), pravidelné vzdělávací aktivity celého pedagogického sboru mimo prostředí školy a zisk finančních prostředků na personální zajištění odpoledních volnočasových aktivit.

Potřeby investičního charakteru jsou základními školami vydefinovány takto:

- Rekonstrukce a obnova vybavení školní družiny,
- Vybudování venkovní učebny, revitalizace školní zahrady, obnova herních prvků,
- Rekonstrukce tělocvičen a sportovních hřišť, obnova sportovního náčiní,
- Obnova digitálních technologií, IT infrastruktury, konektivity školy,

- Oprava sociálního zařízení,
- Rekonstrukce odborných učeben (učebny fyziky, chemie, zeměpisu, cizích jazyků, počítačů, žákovských kuchyněk, dílen, ...),
- Rekonstrukce kmenových učeben a kabinetů,
- Zateplení budov, klimatizace, rekonstrukce šaten, osvětlení, obnova nábytku, rekonstrukce školní půdy na prostory využitelné např. pro školní družinu.

c) Základní umělecké školy

- *Co proběhlo dobře:*

Základní umělecké školy velmi dobře spolupracují se zástupci místní komunity, účastní se aktivit pořádaných zřizovatelem a spolupracují se zahraničními partnerskými školami.

Pedagogové se dle svých možností účastní dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a snaží se vytvářet pozitivní klima školy.

- *V čem je škola úspěšná:*

Základní umělecké školy zavádí výuku dalších hudebních nástrojů a pořádají hudební soutěže. Při základních uměleckých školách fungují umělecké soubory.

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Základní umělecké školy se snaží pokračovat v dobré propagaci a prezentaci školy.

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Pro základní umělecké školy je zásadní zisk finančních prostředků na nákup nových hudebních nástrojů.

d) Speciální základní školy

- *Co proběhlo dobře:*

Škola u žáků podporuje praktické a manuální dovednosti. K tomu využívá venkovní učebnu, školní zahradu, skleník, školní pozemky, odborné dílny, školní kuchyň a keramickou dílnu.

Škola se zapojuje do projektů Ovoce a Mléko školy, pro žáky organizuje týdenní ozdravný pobyt.

- *V čem je škola úspěšná:*

Vedení školy se daří efektivně vést všechny součásti školy (detašovaná pracoviště, internát, speciálně pedagogické centrum, školní družina).

Škola se zaměřuje na sportovní a pohybové aktivity žáků, kdy školou prošlo mnoho úspěšných hendikepovaných žáků úspěšných ve svých disciplínách (např. plavání, horská kola, stolní tenis, lyžování).

Škola spolupracuje s místními spolky, realizuje projektové dny na různá témata a poskytuje zájmové kroužky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

- *V čem by se mohla zlepšit:*

Školu v letech 2019-2020 čeká realizace rekonstrukce půdní vestavby – vybudování 5 nových učeben (počítačová, muzikoterapie, multisensoriální, ergoterapeutická, autistická), rekonstrukce žákovských toalet, zázemí pro pedagogy, pořízení automobilu pro speciálně pedagogické centrum.

- *V čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:*

Pro rozvoj školy je zásadní zajištění administrativní výpomoci pro vedení školy a vychovatelů pro internát (nutné minimální požadavky na vzdělávání – bakalářské studium nebo VOŠ se zaměřením na speciální pedagogiku). V oblasti investic škola potřebuje zrekonstruovat sociální zařízení, venkovní hřiště a herní prvky a vstup do školy.

V Ústí nad Orlicí, dne

Mgr. Pavel Svatoš

Předseda Řídícího výboru MAP